
اهمیت قانونگذاری در

مبارزه با پولشویی

فضل...! میرزاوند^۱

چکیده

واژه پولشویی^۲ برای توصیف فرایندی به کار می‌رود که در آن، وجوه و عواید غیرقانونی حاصل از فعالیت‌های مجرمانه مانند قاچاق موادمخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و ... در چرخه‌ای از فعالیت‌ها و معاملات و با گذر از مراحل، شسته و ظاهری قانونی به خود می‌گیرد. به عبارت دیگر منشأ و منبع وجوهی که به صورت غیرقانونی به دست آمده است از طریق یک سلسله عملیات، پنهان شده و به صورت درآمد قانونی نمود پیدا می‌کند.

پولشویی یک فرایند سه مرحله‌ای است: مرحله نخست مستلزم قطع هرگونه ارتباط مستقیم بین پول و جرم منشأ، مرحله دوم مخفی کردن رد پول برای جلوگیری از تعقیب آن و مرحله سوم بازگرداندن مجدد پول به مجرم به صورتی که نحوه اکتساب و محل جغرافیایی آن قابل ردیابی نباشد است.

---

۱. پژوهشگر.

2. Money Laundering.

پدیده پولشویی آثار زیانبار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قابل توجهی برای جوامع به همراه دارد. برخی از این آثار عبارت است از: آلوده شدن و بی‌ثباتی بازارهای مالی، بی‌اعتمادی مردم نسبت به نظام مالی، تغییرات جبری و ناخواسته در تقاضای پول، تغییر شدید در نرخ بهره و در نتیجه خروج پیش‌بینی نشده سرمایه از کشور، تضعیف بخش خصوصی قانونی، شکست برنامه‌های خصوصی‌سازی، کاهش کنترل دولت بر سیاست‌های اقتصادی، کاهش درآمد دولت‌ها، فاسد کردن ساختار حکومت، آسیب شدید به اعتبار دولت‌ها و نهادهای اقتصادی کشور.

پولشویی به قاچاقچیان، تروریست‌ها، دلالان اسلحه و دیگر مجرمان این امکان را می‌دهد تا آن‌ها به حیات خود ادامه داده و به گسترش فعالیت‌های مجرمانه پردازند. پولشویی یا تطهیر پول فعالیت مجرمانه، بزرگ مقیاس، گروهی، مستمر و درازمدت است که می‌تواند از محدوده سیاسی یک کشور مفروض نیز فراتر رود. لذا باید در تصویب قانون ضد پولشویی، همکاری‌های بین‌المللی و پویایی این پدیده، مدنظر قرار گیرد.

مقدمه

چنانچه در سطح جامعه از مردم عادی سؤال شود که پولشویی چیست، پاسخ اکثر آن‌ها این است: «اطلاع ندارم». این جواب یکی از مشکلاتی است که برای مبارزه با این نوع جرم، پیش روی دولت‌ها است. آگاهی نداشتن مردم عادی از پولشویی باعث شده که این جرم به یک معضل نامرئی تبدیل و مقابله با آن، دشوار شود.

تعاریف گوناگونی از عبارت «پولشویی» وجود دارد. ساده‌ترین تعریفی که برای آن می‌توان ارائه داد به این شرح است:

پولشویی فرایندی است که از طریق آن به مبالغ هنگفت وجوه به دست آمده از راه غیرقانونی (قاچاق مواد مخدر، فعالیت تروریستی یا دیگر جرائم جدی)، ظاهری قانونی و مشروع داده می‌شود.

چنانچه عمل پولشویی با موفقیت صورت گیرد، این امکان برای مجرمان پیش می‌آید تا بر عایدات غیرقانونی خود کنترل داشته باشند و در نهایت پوششی قانونی برای منبع درآمد خود فراهم آورند. پولشویی باعث می‌شود که قاچاقچیان موادمخدر، تروریست‌ها، مجرمان سازمان یافته و متخلفان مالیات و نیز بسیاری دیگر از خلافکاران، عواید به دست آمده از فعالیت‌های غیرقانونی خود را از چشم مجریان قانون، دور نگهدارند. آن‌ها از طریق پولشویی، عایدات خود را از دید نیروی انتظامی و ضابطین قانون مخفی کرده و آن را از چنگال عدالت نجات می‌دهند.

در این مقاله سعی می‌شود ضمن برشمردن گونه‌های پولشویی، اشاره‌ای به ضرورت برخورد با این پدیده و لزوم قانونگذاری برای آن داشته باشیم. سپس با برشمردن اقدام‌های به عمل آمده در این باره، جرائم منشأ پولشویی در ایران فهرست‌وار معرفی و در نهایت نقش قوه مقننه در مبارزه با پولشویی به صورت اختصار بررسی می‌شود.

۱. تاریخچه

پولشویی واژه به نسبت جدیدی است که قدمت زیادی ندارد. گفته می‌شود ریشه این اصطلاح از مالکیت مافیا بر دستگاه‌های لباسشویی سکه‌ای^۱ در ایالات متحده آمریکا، گرفته شده است. در آن زمان، گانگسترها مبالغ هنگفتی به صورت نقد از راه اخاذی، فحشا، قمار و قاچاق مشروبات الکلی به دست می‌آوردند و ناچار بودند منبعی مشروع برای وجوه غیرقانونی خود معرفی کنند. *گروه پژوهش‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی* یکی از راه‌های رسیدن به این هدف، خرید واحدهای تجاری قانونی و تلفیق عایدات غیرقانونی خود با عایدات قانونی مشروعی بود که آن‌ها از این مراکز تجاری به دست می‌آوردند. دستگاه‌های رختشویی سکه‌ای به این دلیل انتخاب شدند که از طریق این دستگاه‌ها روزانه وجوه نقدی زیادی کسب می‌شد و حساسیتی هم بر نمی‌انگیخت. از این رو، افرادی مثل آل کاپون^۲ اقدام به خرید این دستگاه‌ها کردند. در اکتبر ۱۹۳۱، آل

1. Laundromat.
2. AL Capone.

کاپون به جرم فرار مالیاتی تحت پیگرد قرار گرفت و محکوم شد. به نظر می‌رسد که محکومیت وی، زمینه‌ای برای شناسایی فعالیت پولشویی به عنوان یک جرم جدید شد. قضیه محکومیت آل کاپون برای مایر لانسکی^۱ رقیب وی تکان‌دهنده بود. از این‌رو، تصمیم گرفت کاری کند که به سرنوشت آل کاپون دچار نشود و در صدد راه‌هایی برآمد تا وجوه خود را از دید قانون مخفی کند. لانسکی متوجه مزایای حساب‌های بانکی رمزدار سوئیس شد. استفاده از تسهیلات بانکی سوئیس، امکاناتی در اختیار لانسکی گذاشت تا ایشان یکی از اولین تکنیک‌های پولشویی را که تکنیک وام‌دهی مجدد است، ابداع کند و از این طریق وجوه غیرقانونی از راه وام‌هایی که به وسیله بانک‌های خارجی طرف حساب بانک‌های سوئیس ارائه می‌شد، می‌توانست به عنوان درآمد قانونی اعلام شود. به نظر می‌رسد پولشویی از این‌جا شروع شد و طبق گفته لیسلی^۲، مایر لانسکی یکی از پرنفوذترین پول‌شویان بود.

در قضیه رسوایی واترگیت در ۱۹۷۳ در ایالات متحده آمریکا، برای نخستین بار اصطلاح پولشویی وارد مطبوعات شد. به علاوه این واژه اولین بار در سال ۱۹۸۲ به متون قضایی و حقوقی آمریکا راه یافت.

در دهه ۱۹۸۰، پولشویی به عنوان یک جرم جدید در مورد عواید حاصل از قاچاق موادمخدر مطرح شد. سودهای کلان فعالیت قاچاق موادمخدر و معضل روزافزون اعتیاد جوامع غربی، دولت‌ها را بر آن داشت تا با وضع قوانین جدید، مجرمان را از مصرف وجوه غیرقانونی خود، محروم کنند و به این طریق با قاچاقچیان موادمخدر به مبارزه برخیزند. امروزه پولشویی یک پدیده جهانی است که از طریق جامعه مالی بین‌المللی - که فعالیت آن در طول شبانه‌روزی وقفه ادامه دارد - صورت می‌گیرد. زیرا زمانی که یک مرکز مالی در یک قسمت از جهان به کار خود پایان می‌دهد، مرکز دیگری در گوشه دیگر جهان فعالیت خود را آغاز می‌کند.

1. Meyer Lansky.

2. Lacey.

در سال‌های اخیر، اصطلاح پولشویی در سطح وسیع متداول شده و بسیاری از کشورها متناسب با شرایط داخلی خود برای مقابله با آن، قانون ضد پولشویی وضع کرده‌اند. اکنون این معضل به حدی فراگیر شده که گفته می‌شود جرم شناختن پولشویی و تعیین مجازات برای آن، به منظور دفاع از اقتصاد ملی در برابر اقدام‌های غیرقانونی سازمان‌های مجرم که با قاچاق مواد مخدر و دیگر جرائم سازمان‌یافته به اعتبار و حیثیت اقتصاد قانونی صدمه می‌زنند و ثبات و امنیت اقتصادی را به مخاطره می‌اندازند، ضرورتی انکارناپذیر است.

۲. گونه‌های پولشویی

پدیده پولشویی در هر کشور لزوماً به عواید به دست آمده از فعالیت‌های بزه‌کارانه انجام شده در آن کشور محدود و منحصر نمی‌شود. در واقع، ممکن است عواید به دست آمده از فعالیت‌های مجرمانه در کشورهای دیگر نیز به کشور مفروض منتقل و در آن شسته شود.^۱ بنابراین، تعریف پولشویی باید دربرگیرنده آن بخش از عواید حاصل از جرائم رخ داده در یک کشور مفروض که برای شسته شدن در دیگر نقاط جهان از آن خارج می‌شود، نیز باشد.^۲ با این رویکرد، چهارگونه قابل شناسایی پولشویی را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

الف) پولشویی درونی

شامل پول‌های کثیف به دست آمده از فعالیت‌های مجرمانه انجام شده در داخل یک کشور، که در همان کشور نیز شسته می‌شود.

۱. بر پایه برآورد سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، سالانه فقط ۱،۱۰۰ میلیارد دلار از راه تجارت مواد مخدر در کشورهای مختلف دنیا شسته می‌شود که ایران نیز در نقل و انتقال‌های مربوط به وجوه مزبور مستثنا نیست. رجوع شود به:

Financial Action Task Force on Money Laundering, Annual Report 1998-1999; FATF Secretariat, OECD, July 1999.

۲. در این باره باید توجه داشت که فرار سرمایه (Capital Flight) با پولشویی به کلی متفاوت است. به ویژه آن‌که، برخلاف پولشویی، سرمایه‌های گریزان از کشور به لزوم بر اثر فعالیت‌های مجرمانه به دست نیامده‌اند.

ب) پولشویی صادر شونده

شامل پول‌های کثیف به دست آمده از فعالیت‌های مجرمانه انجام شده در داخل یک کشور، که در خارج از آن تطهیر می‌شود.

ج) پولشویی وارد شونده

شامل پول‌های کثیف به دست آمده از فعالیت‌های مجرمانه انجام شده در سایر نقاط جهان، که در داخل یک کشور مفروض شسته می‌شود.

د) پولشویی بیرونی

شامل پول‌های کثیف به دست آمده از فعالیت‌های مجرمانه انجام شده در سایر کشورها، که در خارج از کشور نیز شسته می‌شود.

بر پایه بخش‌بندی بالا، صرف‌نظر از مورد چهارم (پولشویی بیرونی) سه مورد دیگر پولشویی باید در جریان قانونگذاری و برنامه‌های آتی مبارزه با پدیده پولشویی در ایران مورد توجه قرار گیرد. اما در این میان، اتخاذ تمهیداتی برای مبارزه با گونه‌های اول و سوم یعنی پولشویی درونی و پولشویی وارد شونده در درجه نخست اولویت قرار دارند. همچنین، با توجه به شناسایی پدیده پولشویی به عنوان یک معضل جهانی، پیدا است که بخش مهمی از برنامه مبارزه با پولشویی در ایران نیز - به ویژه در دو زمینه پولشویی وارد شونده و صادر شونده - مستلزم نوعی همکاری متقابل با نهادهای جهانی شناخته شده است.

۳. ضرورت مقابله با پولشویی

پولشویی عملیات بازارها را مختل می‌کند. معاملاتی که برای مقاصد پولشویی انجام می‌گیرد، تقاضا برای نقدینگی را افزایش می‌دهد، نرخ بهره و مبادله را بی‌ثبات می‌کند، به رقابت غیرعادلانه منجر می‌شود و تورم را در کشورهایی که تبهکاران فعالیت‌های تجاری خود را انجام می‌دهند، به شدت افزایش می‌دهد.

پولشویی اعتبار و در نتیجه ثبات بازارهای مالی را از بین می‌برد. چنانچه نظام بانکی در نتیجه جرائم سازمان‌یافته اعتبار خود را از دست دهد، تمام سیستم مالی کشور یا حتی نظام مالی منطقه موردنظر، دچار آسیب جدی می‌شود.

کشورهای کوچک در برابر پدیده پولشویی آسیب‌پذیری بیش‌تری دارند. قدرت اقتصادی‌ای که از طریق فعالیت‌های غیرقانونی به دست می‌آید، تسلط سازمان‌های مجرم را بر اقتصادهای کوچک امکان‌پذیر می‌سازد.

کشورهایی که فاقد ساز و کارهای کنترل مالی مناسب بوده یا در اجرای آن‌ها ضعیف عمل می‌کنند، عملاً به پول‌شویان این امکان را می‌دهند که عواید فعالیت‌های نامشروع خود را با استفاده از ضعف‌های ساختاری یا بهره‌جویی از شکاف‌ها و نقاط ضعف تشکیلات سازمانی و انتظامی این کشورها، تطهیر کنند.

پولشویی اغلب با جرائم سازمان‌یافته مرتبط است و پیامد جبری جرائم سازمان‌یافته و دیگر فعالیت‌های مجرمانه درآمدها است. عملیات سازمان‌های مجرم که در راستای انباشت سودهایی غیرقانونی طراحی می‌شود، نیاز به پولشویی به صورت مستقیم دارد.

مقادیر هنگفت وجوه نقدی که به وسیله انواع فعالیت‌های مجرمانه مانند اخاذی، قاچاق موادمخدر، قاچاق کالا و اسلحه و ... تولید می‌شود، رد پاهایی از خود به جای می‌گذارد که پنهان کردن آن دشوارتر از مخفی کردن رد پای خود جرم منشأ است.

امروزه در کشورهای پیشرفته جهان تعقیب مالی وجوه حاصل از قاچاق موادمخدر و سایر جرائم سازمان‌یافته، مقدم بر کنترل فیزیکی است و این‌جا است که مبارزه با تطهیر عواید حاصل از این جرائم یا پولشویی معنا پیدا می‌کند.

۴. لزوم قانونگذاری برای پولشویی

طی نیمه دوم قرن بیستم، با تغییر جهت جرائم فردی به سوی جرائم سازمان‌یافته و تهدید جوامع با خطرات جدید، نگرانی در مورد نبود قوانین مؤثر ملی برای مبارزه با جرم سازمان‌یافته و تطهیر عایدات حاصل از این جرائم، برانگیخته شد، به نحوی که در دهه ۱۹۸۰ پدیده پولشویی به عنوان یک جرم، به ویژه در مورد عواید حاصل از قاچاق

موادمخدر و داروهای روان گردان مورد توجه کشورهای غربی قرار گرفت. این امر به دلیل آگاهی کشورهای مزبور از سودهای کلان حاصل از این فعالیت مجرمانه و نگرانی آن‌ها درباره گسترش مصرف موادمخدر در جوامع غربی بود که انگیزه مبارزه با موادمخدر را برای دولت‌ها از طریق تدوین قوانینی که قاچاقچیان را از عواید غیرقانونی محروم کند، به وجود آورد. اگر چه این کشورها ابتدا بر عواید حاصل از قاچاق موادمخدر تأکید داشتند، اما به زودی دریافتند که در تدوین قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و در پیمان‌نامه‌های مربوط به همکاری‌های بین‌المللی در راستای مبارزه با این پدیده، باید عواید حاصل از جرائم مهم دیگری از قبیل اخاذی، رشوه‌خواری، کلاهبرداری و ... نیز مدنظر قرار گیرد.

در دو دهه اخیر، با توجه به گسترش سریع پولشویی و تبدیل شدن آن به یک پدیده بین‌المللی و نگرانی در مورد نبود قوانین ملی مؤثر برای مبارزه با جرائم سازمان‌یافته و شستشوی عواید حاصل از آن، قوانین و پیمان‌نامه‌های جدید و تلاش‌های بین‌المللی قابل توجهی برای مبارزه با پولشویی شکل گرفته است، که از آن جمله می‌توان به پیمان‌نامه‌های سازمان ملل، جامعه اروپا، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، سازمان کشورهای امریکایی و اقدام‌های بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در زمینه مبارزه با پولشویی اشاره کرد.

آگاهی کشورهای توسعه یافته از آثار پولشویی و تدوین قوانین و مقررات و اتخاذ تدابیر لازم برای مبارزه همه‌جانبه با آن باعث شده است که عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه فقط به منظور تطهیر (شسته شدن) به سوی کشورهای سوق یابد که ساز و کارهای نظارتی آن‌ها در بازارهای مالی ضعیف است، یا تدابیری برای برخورد با این مشکل اتخاذ نکرده‌اند. بدون تردید سرازیر شدن وجوه کثیف برای تطهیر به کشورهای فاقد سازوکار لازم برای برخورد با پولشویی، مشکلات فراوانی را برای آن‌ها ایجاد خواهد کرد. از این رو، گفته می‌شود که اولین گام در مقابله با این مشکل، تدوین قوانین و مقررات مناسب برای مبارزه با پولشویی است.

۵. اقدام‌های به عمل آمده در ایران

متأسفانه در اقتصاد ایران، تاکنون به دلیل ناشناخته ماندن پیامدها و آثار زیانبار پولشویی، اقدام قابل توجهی صورت نگرفته یا حساسیتی ویژه برای رویارویی با این پدیده در جامعه ایجاد نشده است. تنها اقدام مثبت در این زمینه، لایحه منع پولشویی تقدیمی دولت به مجلس شورای اسلامی است که در حال بررسی است.

دلیل این امر آن است که در جامعه ما، پولشویی به عنوان یک جرم بدون قربانی شناخته می‌شود. اما اگر دقت شود، ملاحظه می‌شود که پولشویی عارضه‌ای ثانوی و متناظر با یک جرم منشأ (مقدم) مانند قاچاق مواد مخدر، سرقت و دیگر فعالیت‌های مجرمانه است و تنها ناآگاهی از علت و ماهیت پولشویی است که آن را تاکنون به صورت یک معضل نامریی در نزد جامعه ایرانی چنین ناشناخته و بی‌پاسخ نگاه داشته است.^۱

بر پایه تعریف پولشویی و با توجه به این که جرائم منشأ، لزوماً با هدف ایجاد درآمد برای مجرمان انجام نمی‌شود، زمینه مبارزه با پولشویی در ایران علاوه بر پوشش مواردی مانند نقل و انتقال یا دادوستد مواد مخدر، درآمدهای به دست آمده از سایر جرائم تعریف شده در چارچوب مجموعه قوانین و مقررات کنونی جمهوری اسلامی ایران را در بر می‌گیرد.

در اکثر کشورهای پیشرفته جهان و حتی برخی از کشورهای عربی همسایه، تعقیب مالی وجوه حاصل از قاچاق و سایر جرائم سازمان یافته، مقدم بر کنترل فیزیکی است. در حالی که در ایران تمام تلاش‌ها معطوف به کنترل فیزیکی است. قانون پولشویی، راه‌های نقل و انتقال وجوه حاصل از فعالیت‌های مجرمانه را محدود و قابل شناسایی می‌کند و با فراهم آوردن امکان سیستمی شناسایی متخلفان، احتمال وقوع بسیاری از جرائم را تا حد

۱. به استناد گزارش مشترک سالانه وزارت خزانه‌داری و وزارت دادگستری ایالات متحده آمریکا درباره استراتژی ملی پولشویی برای سال ۱۹۹۹، جرم پولشویی به خودی خود برآیند و سرچشمه گرفته از ۱۷۰ جرم تعریف شده دیگر است که در صورت مبارزه با آن، زمینه مناسبی برای خشکاندن ریشه جرم‌های دیگر نیز پدیده می‌آید. در این باره رجوع شود به: "The National Money Laundering Strategy for 1999", The US Department of the Treasury / The US Department of Justice, Sep. 1999, pp. 5-7.

زیادی کاهش می‌دهد.

برای مبارزه با پدیده پولشویی در ایران، علاوه بر بررسی جدی و تیزبینانه حوزه‌های مختلف اقتصاد زیرزمینی، به ساز و کارهای لازم قانونی نیز نیاز است. در صورت تصویب قانون مبارزه با پولشویی و همچنین با توجه به اصل ۴۹ قانون اساسی که صراحتاً اذعان دارد: «دولت موظف است که ثروت‌های ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوءاستفاده از موقوفات، سوءاستفاده از مقاطعه‌کاری‌ها و معاملات دولتی، فروش زمین‌های موات و مباحات اصلی، دایر کردن اماکن فساد و سایر موارد غیرمشروع را گرفته و به صاحبان حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت‌المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود»، بستر قانونی لازم برای مبارزه با پولشویی در ایران فراهم خواهد شد.

همان‌طور که از متن قانون مزبور استنباط می‌شود، جرائمی مانند اختلاس، رشوه، سرقت، قمار، دایر کردن اماکن فساد و سایر موارد نامشروع، صراحتاً در اصل ۴۹ قانون اساسی قید شده است. این جرائم تقریباً همان جرائمی است که در بیش‌تر قوانین ضد پولشویی کشورهای جهان به تصویب رسیده است. از این رو مشاهده می‌شود که بستر لازم برای مبارزه با پدیده پولشویی در ایران مهیا است.

۶. جرائم منشأ پولشویی در ایران

الف) قاچاق مواد مخدر و مشروبات الکلی؛

ب) قاچاق کالا؛

ج) گریز از مالیات؛^۱

۱. گریز از مالیات (Tax Evasion) با خودداری از مالیات (Tax Avoidance) یکی نیست. خودداری از مالیات بدین معنا است که مالیات دهنده به گونه‌ای قانونی بتواند از پرداخت مالیات شانه خالی کند. اما گریز از مالیات، گرایش یا توسل به شیوه‌های غیرقانونی دور ماندن از چشم حساب‌ها و مأموران مالیاتی است. درباره نظریه، روش‌شناسی برآورد و علت‌ها و پیامدهای گریز از مالیات، رجوع شود به:

Vito Tanzi, and Parthasarathi Shome, *A Primer on Tax Evasion*, WP/93/21, IMF, March 1993.

- (د) معاملات متکی به اطلاعات درونی یا محرمانه؛
(ه) اخاذی، ارتشا، اختلاس و کلاهبرداری؛
(و) سرقت، آدم‌ربایی، قتل و جنایت؛
(ز) قمار، ربا و فحشا.

۷. نقش قوه مقننه در مبارزه با پولشویی

وظیفه اصلی قوه مقننه تصویب قوانین و ابزارهای حقوقی لازم برای مراجع مسئول مبارزه با پولشویی است. اولین قدم در این راه، جرم‌اعلام کردن پولشویی است. یعنی مجلس با تصویب قانونی باید به مراکز قضایی و انتظامی، اختیار مجازات پول‌شویان و مصادره دارایی‌های حاصل از ارتکاب جرم پولشویی را بدهد. همچنین باید چارچوبی که طبق آن مراکز مسئول مبارزه با پولشویی بتوانند اطلاعات به دست آمده را بین خود و هم‌تایان خارجی خود (طبق معاهدات دو یا چند طرفه) مبادله کنند، تدوین کنند. در این بخش باید قوانینی به تصویب برسد که متضمن مطالب زیر باشد:

۱. یک سازمان جدید یا یکی از سازمان‌های فعلی موظف به مبارزه با پولشویی در کشور شود. اقتدار، سلامت، تخصص و مهارت، انگیزه بالای نیروی انسانی آن و عدم وابستگی این سازمان به یکی از قوای سه‌گانه، شرط لازم برای موفقیت این دستگاه است؛
۲. قوانین مالیاتی به گونه‌ای اصلاح شود که کلیه اشخاص ملزم شوند در پایان هر سال درآمدهای خود و منابع آن را و همچنین هزینه‌های خود را دقیقاً ذکر کنند. مجازات‌های در نظر گرفته شده در قوانین مزبور باید شناور بوده و کاملاً بازدارنده باشد؛
۳. قوانین فعلی به خصوص قوانین مربوط به مبارزه با فساد و قانون تجارت به نحوی که برای مبارزه با پولشویی مفید باشد، اصلاح شود؛
۴. با ارائه یک فرصت معقول، باید نقل و انتقال وجوه نقد بیش از مبلغی که دولت تعیین می‌کند، صرفاً از طریق سیستم بانکی صورت گیرد؛

۵. مؤسسات مالی و اعتباری باید موظف شوند گزارش نقل و انتقال وجوه بیش از مبلغ تعیین شده توسط دولت را به سازمان متولی مبارزه با پولشویی اعلام کنند؛
۶. مشاغل و معاملاتی که در آنها استفاده از پول نقد مجاز است مشخص گردند. در سایر موارد نقل و انتقال وجوه صرفاً از طریق سیستم بانکی صورت گیرد،
۷. قوانین لازم برای الزام کلیه اشخاص به ارائه گزارش در مورد کلیه تخلفاتی که در جریان قرار می گیرند، تصویب شود. همچنین قوانینی تصویب شود که از افراد مزبور در برابر اقدامات انتقام جویانه حمایت کند،
۸. قوانین لازم برای اعطای پاداش به کلیه اشخاصی که در امر مبارزه سهمیم بوده اند، به ویژه اشخاصی که اخبار کامل و دقیق ارائه کنند در نظر گرفته شود.

جمع بندی و نتیجه گیری

بر پایه تعاریف ارائه شده پولشویی و با عنایت به واقعیات موجود اقتصاد ایران، مبارزه با پدیده پولشویی، نقل و انتقال وجوه حاصل از مواردی مانند قاچاق موادمخدر و مشروبات الکلی، قاچاق کالا، گریز از مالیات، معاملات متکی به اطلاعات درونی یا محرمانه، اخاذی، ارتشا، اختلاس و کلاهبرداری، سرقت، آدم ربایی، قتل و جنایت، قمار، ربا، فحشا و سایر جرائم سازمان یافته و تعریف شده در چارچوب مجموعه قوانین و مقررات کنونی جمهوری اسلامی ایران را در بر می گیرد.

جهت گیری قانون مبارزه با پولشویی و آیین نامه های اجرایی آن باید طوری باشد که راه های مصرف و نقل و انتقال وجوه حاصل از قاچاق و سایر فعالیت های مجرمانه را محدود و قابل شناسایی کند. از این رو، می توان انتظار داشت در صورت تصویب قانون منع پولشویی در مجلس شورای اسلامی:

الف) نقل و انتقال وجوه حاصل از خرید و فروش موادمخدر و سایر جرائم سازمان یافته با مشکل مواجه شده و امکان ردیابی شبکه های اصلی مجرمین، بسیار آسان خواهد شد؛

- ب) مبارزه با قاچاق و اقتصاد زیرزمینی از حالت کنترل فیزیکی به کنترل مالی تبدیل شده و امکان فرار برای مجرمان بسیار دشوار و پیچیده خواهد شد؛
- ج) اثبات جرائم سازمان یافته در محاکم قضایی آسان تر خواهد شد؛
- د) امکان فرار مالیاتی تا حدود زیادی کاهش خواهد یافت؛
- ه) خروج سرمایه از کشور که در حال حاضر هیچ اطلاع دقیقی از آن نیست، شفاف و مشخص می شود. لذا برنامه ریزی و اتخاذ تدابیر لازم جهت مقابله با آن میسر خواهد شد؛
- و) قدرت و ثروت گروه های تبهکار که خطر جدی برای اقتصاد ملی است کاهش یابد؛
- ز) فعالیت های بزهکارانه کاهش یافته، تأمین مالی سازمان های بزهکار به خطر افتاده و سودآوری فعالیت های غیرقانونی کاهش می یابد.

منابع و مآخذ

1. Billy's Money laundering Home Page, "Money laundering" – *A Brief History*, 8 Dec, 2000.
2. Financial Action Task Force on Money Laundering, *Annual Report 1998-1999*, FATF Secretariat, OECD, July 1999.
3. Financial Action Task Force on Money Laundering, *Money Laundering, Policy Brief*, July 1999.
4. Tanzi Vito, and Parthasarathi Shome, *A Primer on Tax Evasion*, WP/93/21, IMF, March 1993.
5. "The National Money Laundering Strategy for 1999", The US Department of the Treasury / The US Department of Justice, Sep. 1999, PP. 5-7.
6. US Department of State, Economic Perspectives, *The fight Against Money Laundering*, Electronic Journal, Volume 6, Number 2, May 2001.
7. World Bank, *Anti-money Laundering (AML) & Progress Report*, 31 August 2001.